

Oslo, 10. september 2021

Høring av revidert EED

Vi viser til OEDs høring av Europakommisjonens forslag til revidert fornybardirektiv (EED) av 14. juli 2021, basert på EUs forsterkede utslippsmål.

Vi ber om at OED legger vekt på følgende punkter som angår fjernvarme- og kjølesektoren:

- At det bør settes tak på utslipp fremfor energibruk
- At energieffektiviseringsmål ikke må hindre produksjon av utslippsfri energi i fjernvarmen.

Sirkulærøkonomi, energieffektivisering og omlegging til fornybar energi ved elektrifisering og ved alternative drivstoff som hydrogen er tre hovedpilarer i Green Deal. Dette krever stor satsning på retur- og gjenvinningssystemer, energiinfrastruktur (elektrisitet, fjernvarme/fjernkjøling, hydrogen, CCS), samt energilagring og digitalisering for smartere nett og logistikk. Viktige spørsmål er hvordan dette skal kunne gjøres på svært kort tid og hvordan det skal finansieres.

I tillegg til å bygge opp under nye klimaambisjoner, tar revidert EED også hensyn til flere strategier (Strategien for sektorintegrering i energisystemet, Hydrogenstrategien, Renovation Wave, EUs biodiversitetsstrategi og Handlingsplanen for sirkulær økonomi).

Krav til energisparing

Vi mener at et fastsatt mål på total energibruk ikke nødvendigvis gir størst utslippskutt i sektorer med energiforbruk basert på fornybar energi og overskuddsvarme.

At EED vil målsette et totalt tak på energibruk i EU, gjør at en ikke skiller energieffektivitet fra energisparing eller utslippsintensitet. Energisparemål må ikke forveksles med energieffektivisering og energikonvertering, og energieffektivitet bør måles som energiintensitet heller enn total energibruk. Det skjerpede målet gjør at en dobler forventningen til energisparing fra 0,8 til 1,5 prosent årlig, som er bra i marked med fossil energibruk, men mindre relevant i en varmesektor hvor målet kan være å gjenbruke mer energi.

I Norge vil for eksempel produksjon av fjernvarme og fjernkjøling basert på gjenbruk av energiressurser øke med fortetting i byene og med nye, effektkrevende næringer som har mye overskuddsvarme. Utviklingen og stabiliteten i kraftsystemet vil dessuten være avhengig av en sterkere termisk sektor for å kunne realisere elektrifiseringen og videre lavutslippssamfunnet i 2050. EUs tak på energibruk kan derfor potensielt hindre utvikling av slike utslippsfrie løsninger.

Hvis en ikke tar høyde for at EU har forskjellige energisystemer, vil det kunne få uheldige konsekvenser for elektrifiseringen av andre sektorer. Vi støtter derfor muligheten direktivet gir for en stor grad av fleksibilitet for nasjonale tilpasninger, slik at hvert land kan velge en gjennomføring av direktivet i sammenheng med egen energi- og klimapolitikk.

Norsk Fjernvarme
representerer 45 selskaper innen produksjon og distribusjon av varme og kjøling, og 80 selskaper fra leverandørindustrien. Medlemmene står for over 90 % av fjernvarme-produksjonen i Norge.

Revideringen foreslår skjerpede krav til fjernvarme (høyere andel fornybar og spillvarme) for at den skal kalles effektiv (Art 24). Disse kravene er i hovedsak knyttet til kraftvarmeverk basert på fossil grunnlast (kogenerering). Fjernvarmen i Norge produseres i effektive anlegg basert på mange ulike teknologier, som omgivelsesvarme (varmepumper, solfangere) og bioenergi med bærekraftskriterier, samt ved kjøp av overskuddsvarme og – elektrisitet fra fornybar produksjon. All fossil olje er faset ut av sektoren, og det ble kun benyttet 3% gass til spisslast i 2020.

Gjenbruk av varme

Vi er glad for at direktivet løfter fram økt bruk av fjernvarme og- fjernkjøling og overskuddsvarme/spillvarme i Norge og Europa fordi samspill mellom fjernvarmeinfrastruktur, overskuddsvarme og kraftnett gir bedre optimalisering av energisystemet og kan redusere behovet for nettinvesteringer.

Det er derfor viktig å se på energieffektivisering i lys av prioritering mellom ressurser fordi tilgang på effekt allerede er en knapphetsfaktor. Lavverdig termisk energi (varme og kjøling), som overskuddsvarme fra andre prosesser, kan frigjøre elektrisitet i for eksempel byggsektoren, som allerede er elektrifisert i Norge. Dette bidrar både til å frigjøre mer plass i kraftnettet og til å begrense naturinngrep som følge av nettutbygging og energiproduksjon. Bedre utnyttelse av overskuddsvarme vil altså bidra til å gjøre den nødvendige elektrifiseringen av Norge både billigere og mindre omstridt.

For å få realisert mest mulig gjenbruk av energi, støtter vi vurderingen i EED om likebehandling av ressurser som overskuddsvarme fra avfallsforbrenning med overskuddsvarme fra annen industriell virksomhet. Ref. Art 23 og Annex IX, pkt iii. Vi oppfordrer OED til å være tydelig på at begge deler er å anse som "waste heat" i en nordisk kontekst.

Med vennlig hilsen

Trygve Mellvang Tomren-Berg
Daglig leder

Heidi M. Juhler
Seniorrådgiver